

N:o 98.

Toinen Saarna Kahdeksantenatoista Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Matt. 22: 34–46.

Tämä evankeliumi, jossa Kristus vastaa fariseusten kysymykseen, **mikä on suurin käsky laissa**, ja tekee puolestaan heille kysymyksen, minä Kristusta on pidettävä, kenen poika hän oli y. m., teroittaa meille asian, jota aina kuulemme ja aina pitääkin kuulla, nimitäin että kristikunnassa aina pitää säilytettämän nämä kaksi saarnaa: **Ensiksi** oppi laista eli kymmenistä käskyistä, **toiseksi** oppi Kristuksen armosta. Jos toinen näistä laiminlyödään, häviää toinenkin, ja jos taas toinen säilytetään ja oikein opetetaan, tuopi se toisenkin mukanaan. Jumala on säätänyt nämä kaksi saarnaa kristikunnassa aina rinnakkain kulkemaan, ja hamasta maailman alustakin ovat ne käsikädessä toisiaan seuranneet. Ne annettiin jo esi-isällemme Aadamille hänen vielä paratiisissa ollessaan ja sittemmin on ne vahvistettu Aabrahamin, Mooseksen ja profeetain kautta.

Tämmöistä kaipaakin ihmissukukunnan hätä, joka Aadamissa on perkeleen valtaan joutunut, niin että me elämme ja liikumme synnissä ja olemme vikapäät ijankaikkiseen kuolemaan. Tämän synnin ja vahingon on Aadami tuntenut ja sitä valittanut, mutta sittemmin se pian hälveni ja joutui ylönkatseen, niin etteivät pakanat pitäneet minäkään syntinä, vaikka tunsivat pahoja haluja ja himoja lihassaan, vaan sitä ihmisluontoon kuuluvana ominaisuutena. Kuitenkin ovat he opettaneet, että tuollaisia haluja ja himoja on vastustettava eikä annettava luonnolle valtaa

liian pitkälle mennä, mutta luontoa sellaiseen he eivät kironneet.

Sen vuoksi on nyt Jumala antanut sellaisen opin, joka ilmoittaa, mitä ihminen on, mitä hän on ollut ja miksi hänen pitää jälleen tuleman. Tämä on oppi laista, johon Kristus tässä viittaa sanoen: **Sinun pitää rakastaman Jumalata kaikesta sinun sydäimestä j. n. e.** Aivan kuin sanoisi: Semmoinen olet sinä ollut, semmoinen pitää sinun vieläkin olla ja sellaiseksi tulla. Paratiisissa oli sinulla se tavara ja olit sellaiseksi luotu, että saatoit rakastaa Jumalata kaikesta sydäimestä; sen olet nyt kadottanut, mutta sinun pitää uudestaan sellaiseksi tulla, muutoin et voi Jumalan valtakuntaan päästä. Yhtä suoraan ja selkeästi puhuu hän muissakin paikoissa, Matt. 19: 17: **Jos sinä tahdot elämään sisälle tulla, niin pidä käskyt**, ja Luukk. 10: 28: **Tee se, niin saat elää.** Tuo on tinkimättä täytettävä, ja vaikka kuinka kiivaasti väitettäisiin, että voidaan tulla autuaaksi rakastamatta Jumalaa kaikesta sydäimestä ja lähimmäistä kuin itseä, ei se kuitenkaan pidä paikkaansa. Laki pidettäköön kokonaan ja täydellisesti, niinkuin enkelit sen taivaassa täyttävät.

Sen vuoksi on väärin eikä sitä saa kärsiä, että, kuten muutamat ennen aikaan ovat tehneet ja jotkut villihenget vielä nytkin tekevät, saarnataan näin: Vaikka et pidäkkään käskyjä, et rakasta Jumalaa etkä lähimmäistä, vaikka olisit huorintekijäkin, ei se mitään haittaa, jos vaan uskot niin olet autuas. Ei, rakas ystävä,

siitä ei tule mitään; näin et tule Jumalan valtakuntaan. Niin tulee asian olla, että pidät käskyt ja rakastat Jumalaa ja lähimmäistä. Onhan tässä lyhyt päätös: **Jos tahdot elämään sisälle tulla, niin pidä käskyt**, samoin Gal. 5: 19–21. **Lihan työt ovat julkiset – – – , joista minä teille edellä sanon, niinkuin minä ennekin sanonut olen, että ne, jotka senkaltaisia tekevät, ei pidä Jumalan valtakuntaa perimän.**

Tämmöisen opin tahtoo Kristus kristityisensä säilyttää, että he tietäisivät, mitä ovat olleet, mihin vielä ovat velvoitetut ja miksi heidän vielä pitää tulla, etteivät jäisi siihen lokaan, jossa nyt ovat, sillä jos he siihen jäävät, täytyy heidän hukkaa. Samoin hän Matt. 5: 17, 18 sanoo kuivasti: **Elkäät luulko, että minä tulen lakia ja profeettoja päästämään; en minä tullut päästämään mutta täyttämään. Sillä totisesti sanon minä teille, laki pitää niin opetettaman ja pidettämän, ettei vähinkään piirto eikä joku rahtu siitä pidä katooman, siihen asti kuin kaikki tapahtuvat.** Edelleen sanoo hän Matt. 12: 36: **Minä sanon teille: jokaisesta turhasta sanasta, kuin ihmiset puhuvat, pitää heidän luvun tekemän tuomiopäivänä,** ja P. Paavali Room. 8: 3, 4: **Jumala lähetti poikansa syntisen lihan hahmossa, että lain vanhurskaus täytetyksi tulisi meissä, ja Room. 3: 31: Teemmekö me lain tyhjäksi uskon kautta? Pois se: me vaan vahvistamme lain.** Juuri sen vuoksi me uskoa opetamme, että laki tulisi täytetyksi.

Onhan se hyvä oppi, joka opettaa, mitä meidän tulee olla; mutta jotta se myöskin teossa toteutuisi eikä pysyisi hukkaan saarnattuna, täytyy senkin opin siihen liittyä, kuinka ja millä keinoin siihen voisimme päästä. Olemmehan kuulleet, mitä paratiisissa kadotimme, jossa Aadami ennen lankeemistaan eli täydellisessä rakkaudessa Jumalata

kohtaan ja vilpittömässä rakkaudessa lähimmäistä kohtaan, ja täydellisessä kuuliaisuudessa ilman pahoja haluja. Jos hän olisi sellaisena pysynyt, olisimme mekin vielä sellaisia. Mutta kun hän syntiin langenneena on poikennut pois tästä käskystä, olemme mekin joutuneet samaan viheliäisyyteen, olemme täynnä syntiä ja tottelemattomuutta, Jumalan vihan ja kirouksen alaisia ja lankeemme synnistä syntiin. Kuitenkin pysyy laki yhä voimassaan syyttäen meitä ja pakottaen ja vaatien meitä olemaan hurskaita ja Jumalalle kuuliaisia.

Mitä on nyt tehtävä, kun laki vaatii ja pakottaa hellittämättä emmekä me kuitenkaan voi sitä täyttää? Täytyyhän omatuntoni tässä aina tuomita minua vastaan. Koska minun tulee rakastaa Jumalaa kaikesta sydäimestä ja lähimmäistä kuin itseäni, ja koska en sitä tee, täytyy minun olla kirottu, sillä sellaisen tuomion Jumala itse vahvistaa. Kuka voi minua tässä neuvoa? Minä en tiedä sinua neuvoa, sanoo laki, sillä virkanani on vaan tahtoa ja vaatia sinulta kuuliaisuutta.

Nyt tulevat tähän profeetat ja julistavat Kristuksesta sanoen: Yksi tulee, joka tietää neuvon tähän onnettomuuteen antaa, niin että ihminen jälleen saavuttaa sen, minkä hän on kadottanut, ja tulee siihen tilaan, josta hän lain ilmoituksen mukaan on langennut pois. Tämä on se toinen saarna, jonka myös pitää ja täytyy olla vaikuttamassa viimeiseen päivään asti, se saarnaa nimittäin apua synnistä, kuolemasta ja perkeleestä, sielumme ja ruumiimme pelastusta, niin että jälleen pääsemme siihen tilaan, jossa rakastamme Jumalaa kaikesta sydäimestä ja lähimmäistä kuin itseämme. Se on tuleva toisessa elämässä eheäksi ja täydelliseksi, mutta sen täytyy alkaa tässä elämässä.

Eihän toisessa elämässä ole enään uskoa vaan täydellinen rakkaus ja kaikki, mitä laki vaatii, teemme me siellä kaikesta sydäimestä. Sen vuoksi pitää täällä siitakin saarnattaman,

minkälaisiksi meidän on tuleminen, nimittäin sellaisiksi, että rakastamme kaikesta sydämestä Jumalaa ja lähimmäistä. Sen tahdon minä toimittaa ja täyttää, sanoo Kristus, en ainoastaan omasta puolestani vaan auttaa teitäkin siihen, että te täällä sen alkaisitte, siinä yhä pitkittäisitte, kunnes tulette sinne, jossa tekin sen täydellisesti täytätte.

Se tapahtuu näin: Koska emme voineet lakia täyttää ja se luonnolle oli mahdotonta, niin on Kristus tullut ja astunut isän ja meidän välillemme ja rukoillut puolestamme: Rakas isä, ole heille armollinen ja anna heille synnit anteeksi. Minä tahdon ottaa heidän syntinsä päälleni ja kantaa ne, minä rakastan sinua kaikesta sydämestä ja lisäksi koko ihmiskuntaa, jonka todistan sillä, että vuodatan vereni heidän edestään. Näin olen minä täyttänyt lain ja tehnyt sen heidän hyväkseen, että he saisivat nauttia minun lain täyttämistäni ja tulisivat siten armosta osallisiksi.

Ensiksikin siis ei meille Kristuksen työn tähden lueta sitä, ettemme lakia täytä, vaan annetaanpa vielä synnitkin kokonaan anteeksi. Mutta ei tätä tällaista lahjaa sillä tavalla ja sitävarten anneta, että meidän vastakaan tarvitsisi lakia pitää, ja että meillä olisi lupa yhä pitkittää synnissä tahi oikeutta ruveta näin opettamaan: Jos sinulla on usko, niin ei sinun tarvitse enään rakastaa Jumalata eikä lähimmäistä. Nythän juuri pitää aljettamankin lakia pitämään, sillä se on Jumalan ijankaikkinen, järkähtämätön ja muuttumaton tahto. Siihen taasen tarvitaan armonsaarnaa, josta neuvoa ja apua saadaan, mitenkä tähän alkamiseen päästään.

Apu taasen on siinä, että Kristus rukoilee Isää, että hän antaisi anteeksi meidän rikoksemme hänen käskyjään vastaan eikä lukisi meille, mitä vielä olemme velkaa. Sitten lupaa hän myöskin antaa Pyhän Hengen, että sydän alkaisi rakastaa Jumalaa ja pitää hänen

käskyjensä. Eihän Jumala siinä tarkoituksessa ole syntisille armollinen ja laupias, että he pääsisivät lakia täyttämästä ja pysyisivät entisen kaltaisina, vaan hän unohtaa ja antaa anteeksi synnin ja kuoleman Kristuksen tähden, joka on lain kokonaan täyttänyt, jotta hän näin saisi sydämemme lämpiämään ja Pyhällä Hengellä sen herättäisi ja sytyttäisi, niin että sekin vuorostansa alkaisi päivä päivältä häntä yhä enemmän ja enemmän rakastaa.

Näin alkaa meissä ei ainoastaan armo vaan myöskin totuus, se on: lain vaatima vilpityn meno, kuten Joh. 1: 17 sanotaan, että Kristus on täynnä armoa ja totuutta ja hänen kauttansa meihinkin armo ja totuus tullut, jota ei Mooses eikä laki voi antaa. Sillä ei armo sillä tavalla lakia peruuta, että totuuskin lainlyötyisiin eikä tarvitsisi rakastaa Jumalata y. m., vaan syntein anteeksiantamuksen eli armon valtakunnassa annetaan meille Kristuksen kautta se anteeksi, ettemme täytä lakia vaikka meidän pitäisi. Sen vuoksi meille Pyhä Henkikin annetaan, joka meissä sytyttää uuden tulen ja liekin, nimittäin rakkauden ja halun Jumalan käskyihin. Tämä on aljettava armonvaltakunnassa ja yhä pitkitettävä aina viimeiseen päivään saakka, jolloin ei enään mitään armoa eikä anteeksiäntoa ole, vaan pelkkää totuutta ja aivan täydellistä kuuliaisuutta. Siihen saakka pysyy asia sellaisena, että hän aina anteeksi antaa, kärsii ja ummistaa silmänsä, kunnes me hautaan lasketaan.

Jos me näin pysymme uskossa, se on: lahjassa eli anteeksiannossa ja Pyhän Hengen täydellisyydessä (1 Kor. 3: 13), niin on viimeisenä päivänä se tuli, joka koko maailman polttaa, niin kuluttava ja puhdistava meidät, ettemme enään tarvitse lahjaa eli anteeksiantamusta, sillä silloin ei meissä ole enään saastaisuutta eikä syntisyyttä kuten nyt. Me olemme silloin aivan puhtaat niinkuin paistava ihana aurinko, ilman mitään virhettä ja puutteelli-

suutta, täynnä rakkautta, kuten Aadami paratiisissa alkujaan on ollut.

Silloin vasta käy täydellä todella sanominen, että laki on täytetty ja vahvistettu, Room. 3: 31. Sillä silloin ei se enään voi meitä syyttää eikä tuomita, koska me silloin jo itsekkin olemme sen tyydyttäneet ja sille täyden suorittaneet. Nyt ei vielä käy sanominen, että me sen olemme täyttäneet, mutta kuitenkin olemme vapahdetut ja autuaiksi tehdyt sen kautta, että hiivimme Kristuksen hameen ja siipien turviin, joka meidän puolestamme maksaa, kunnes olemme maan poveen levolle menneet, ja sitten jälleen haudoistamme nousemme ruumis loistavan kirkkaana ja täynnä sulaa puhtautta ja pyhyyttä ja sielu puhtaana ja täynnä Jumalan rakkautta.

Silloin emme enään tarvitse, että hän meitä peittää ja rukoilee edestämme, sillä silloin on meillä kaikki, mitä meillä tulee olla, aivan täydellisenä. Täällä taas, jossa minä uskon häneen, annetaan minulle synnit anteeksi ja minua sanotaan armon lapseksi, sitä varten, että minussakin alkaisi totuus, se on: uusi oikea meno, joka ei saa lakata, kunnes hän sen kokonaan perille vie. Eihän hän ole tullut lakia päästämään vaan täyttämään, ei ainoastaan itsessään, vaan minussa ja kaikissa kristityissä.

Nämä ovat ne kaksi oppia, joita pitää rinnakkain saarnata yhteen eli toisiinsa kuuluvina. Ne ovat meidän täällä eläissämme aina siten julistettavat, että laki eli Jumalan käskyt aljettaisiin kristityissä ja lisäksi paha tottelematon maailma pidettäisiin aisoissa ja hillittäisiin, koska se ei tahdo peljätä eikä rakastaa Jumalata niinkuin kristityt ja uskovaiset, niin että sen täytyisi peljätä ijankaikkista tulta ja kadotusta ja muita rangaistuksia, joista toiset taas oppisivat, mistä ovat langenneet ja kuinka raskas synty on meille perinnöksi tullut.

Kun nimittäin vertaan elämäni lakiin, niin näen ja tunnen aina sen vastakohtan itsessäni. Minun pitäisi uskoa ruumiini ja sieluni Jumalalle ja rakastaa häntä kaikesta sydämestä, mutta minäpä rakastankin enemmän markkaa arkussani kuin kymmentä Jumalata sydämessäni, ja minä olen iloisempi tietäessäni voittavani kymmenen markkaa kuin jos kuulisin koko evankeliumin. Jos joku ruhtinas lahjoittaa jollekulle linnan tai muutamia tuhansia markkoja, mikä hyppy ja riemu silloin onkaan! Jos sitä vastoin joku kastetaan tai saa sakramentin, joka on taivaallinen ijankaikkinen tavara, ei tuosta ilosta ole kymmentäkään osaakaan siinä.

Tämmöisiä me kaikki olemme, ei yksikään iloitse niin Jumalan lahjoista ja armosta kuin rahasta ja tavarasta. Mitä se on muuta, kuin ettemme rakasta Jumalata, niinkuin meidän pitäisi? Jos häneen turvaisimme ja häntä rakastaisimme, olisi yksi hänen katseensakin meille suloisempi kuin koko maailman omistaminen; ja yksi hänen evankeliumissa lausuma sanansa riemastuttaisi minua enemmän kuin koko maailman suosio, raha, tavara ja kunnia. Mutta ettei näin ole laita ja että kymmenen tuhatta markkaa ilahuttaa ihmistä enemmän kuin kaikki Jumalan armo ja hyvyys, se osoittaa, minkälaisia hedelmiä me olemme ja kuinka surkeasti ja hirmuisesti me olemme langenneet. Sitä emme kuitenkaan näkisi emmekä huomaisi, ellei laki sitä meille paljastaisi; meidän täytyisi ikuisesti tässä lankeemuksessamme pysyä ja siinä hukkaa, ellei Kristus meitä siitä auttaisi jälleen pois. Siis on laki ja evankeliumi sitä varten annettu, että kaikin mokomin oppisimme tuntemaan sekä oman syyllisyytemme että mihin meidän jälleen pitää päästä.

Tämä on kristillinen oppi ja saarna, jonka me, Jumalan kiitos, tiedämme ja omistamme, ja jota meidän ei tällä kertaa tarvitse pitkältä

selittää vaan ainoastaan varoittaa, että sitä kristikunnassa pontevasti teroitettaisiin. Perkele on alkuhamasta kiivaasti ja ankarasti sitä vastaan hyökännyt ja yhä vieläkin tahtoisihan mielellään ja kokonansa tukeuttaa ja hävittää Jumalan sanan. Hän ei voi sitä kärsiä, että ihmiset siinä pysyvät ja rehellisesti sen pitävät; tuhansia temppeja ja juonia hän käyttää sitä turmellakseen. Sen vuoksi minä varsin mielelläni tästä saarnaankin, kuten tarpeellistakin on, sillä tähän saakka ei sitä ole paavikunnassa kuultu eikä ymmärretty.

Olenhan minä itsekin ollut jumaluusopin tohtori enkä kuitenkaan ole ymmärtänyt kymmeniä käskyjä. Niin, onpa ollut montakin opistaan kuuluisata tohtoria, jotka eivät ole tietäneet mitään evankeliumista tai Kristuksesta. Ainoastaan tuota opetettiin ja teroitettiin: Rukoile neitsyt Maariata ja muita pyhiä välimiehinä ja esirukoilijoina, paastoa ja rukoile niin ja niin paljon, tee pyhiinvaelluksia, mene luostariin, rupea munkiksi, aseta niin ja niin monta messua j. n. e. Näitä tekemällä me sitten olemme luulleet taivaan ansainneemme.

Tuo oli sokeuden aika, jolloin me emme Jumalan sanasta mitään tietäneet, vaan omilla viisasteluillamme ja unillamme johdatimme itseämme ja toisia viheliäisyyteen. Minäkin olen toisten mukana kylpenyt tässä hiki- ja tuskasaunassa. Ahkeroitkaamme siis, että tämän opin hyvästi käsitämme ja säilytämme, niin että taistelussa lahkolaisia ja vääriä henkiä vastaan olisimme varustettuja. Oppikaamme sitä aikanamme, kun vielä armas aurinko meille paistaa, ja ostakaamme, kun markkinat ovat olemme edessä. On sekin aika vielä tuleva, jolloin nämä Jumalan antamat kynttilät otetaan pois, sillä perkele ei lepää, ennen kuin nostattaa toiset lahkokunnat vahinkoa tekemään. Sen on hän jo monin paikoin meidän

eläissämmekin alkuun pannut, mitä kuoltuamme tapahtuneekaan?

Oppikoon siis, ken oppia taitaa, ja oppikoon hyvin, jotta hän ensinnäkin kymmenistä käskyistä tietäisi, mitä olemme velkaa Jumalalle, sillä ellei tätä tiedetä, ei tiedetä eikä välitetä Kristuksestakaan yhtään mitään. Näin olemme me munkit tehneet, jotka pidimme Kristusta joko vihaisena tuomarina tai halveksimme häntä omassa uneksitussa pyhydesämme. Me emme luulleet vaeltavamme niissä synneissä, joita kymmenien käskyjen mukaan rangaistaan, sillä meillä oli muka järjen luonnollinen valo ja vapaa tahto, ja kun niiden jälkeen menettelimme, mikäli voimme, niin piti Jumalan antaa meille armonsa.

Mutta nyt, voidaksemme tuntea Kristusta auttajaksemme ja vapahtajaksemme, täytyy meidän ensin tietää, mistä hänen on meitä auttaminen, ei nimittäin tulesta tai vedestä tai muusta ruumiillisesta hädästä ja vaarasta, vaan synnistä ja Jumalan vihasta. Mutta kuinka tiedän, että olen vajonnut tuollaiseen viheliäisyyteen? En mistään muusta kuin laista, jonka täytyy minulle osoittaa vikani ja tautini, sillä enhän muutoin ollenkaan hakisi lääkäriä ja hänen apuaan.

Kahdenlainen on nyt se apu, jonka Kristuksesta saamme. Ensiksi hän puollustaa meitä Jumalan tykönä ja on meidän häpeämme peite (meidän häpeämme peite, sanon minä, sillä hän otti meidän syntimme ja häpeämme päällensä), mutta Jumalan edessä on hän armoistuin, jossa ei ole yhtäkään syntiä eikä häpeätä vaan sulaa hyvettä ja kunniata. Hän levittää emäkanan tavoin siipensä meidän ylitsemme haukkaa vastaan, se on: perkelettä, syntiä ja kuolemata vastaan, niin että Jumala hänen tähtensä antaa kaikki anteeksi eikä mikään voi meitä vahingoittaa. Mutta sinun täytyy myöskin pysyä näiden siipien alla, sillä jos olet tämän hameen ja verhon suojassa etkä

lähde sieltä pois, niin täytyy sen synnin, joka sinussa vielä on, lakata syntiä olemasta, hänen tähtensä, joka sen peittää vanhurskaudellaan.

Toiseksi hän ei ainoastaan näin peitele ja suojele meitä, vaan tahtoo myöskin elättää ja ravita meitä kuten kana poikiaan, se on: hän antaa meille Pyhän Hengen ja voiman, niin että alamme rakastaa Jumalata ja pitää hänen käskyjensä. Tätä on kestävä viimeiseen päivään saakka, jolloin usko ja tuollainen armopeite poistetaan ja me saamme katsella isää ilman mitään välikappaletta ja peitettä ja itse astua hänen eteensä eikä meissä silloin enää ole mitään syntiä, joka olisi anteeksi annettava. Silloin myöskin kaikki asetetaan entiselleen ja uudistetaan sekä tehdään eheäksi, niinkuin P. Paavali Ap. Tek. 3: 21 sanoo, puhtaaksi ja täydelliseksi, mitä perkele alussa on hävittänyt ja turmellut.

Tätä tahtoo nyt Kristus tässä opettaa vastauksellansa ja vastakysymyksellensä, jonka esittää fariseuksille. Aivan kuin sanoisi: Te ette osaa puhua muusta kuin laista, joka opettaa teitä Jumalaa ja lähimmäistä rakastamaan, ettekä kuitenkaan sitä ymmärrä, sillä luullesanne täyttävänne sen olette vielä aivan kaukana siitä. Näin sekin teki, joka (Matt. 19: 20, 21) kerskasi nuoruudestaan saakka pitäneensä kaikki, mitä käsketty oli. Mutta Kristus sanoo hänelle: Jos tahdot osoittaa olevasi täydellinen, niin mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja seuraa minua. Tämä merkitsee: Ken tahtoo oikein rakastaa Jumalata ja hänen käskynsä pitää, hänen täytyy voida luopua tavarastaan, ruumiistaan ja elämästään. Siis kuuluu tähän toinenkin asia, tarkoittaa hän, joka teidän täytyy tietää; teidän pitää tuntea ja omistaa se mies, jonka nimi on Kristus, ja jonka avulla tämä lain oppi rakennetaan ja täytäntöön pannaan.

No mitä sitten on tuntea Kristus oikein? Sitä eivät nämä fariseukset eivätkä kirjanoppi-neet tiedä, sillä he eivät pidä häntä muuna kuin Daavidin poikana, se on: joka oli istuva Daavidin istuimella hänen lihastaan ja verestään syntyneenä herrana ja kuninkaana, vaikka Daavidia suurempana ja mahtavampana. Mutta kuitenkin piti hänen heidän mielestään hallita ainoastaan maallisesti, tehdä kansansa maailman herroiksi ja saattaa kaikki pakanat heidän allensa j. n. e. Siitä he eivät mitään tienneet, että he tarvitsivat hänen apuaan synnistä ja kuolemasta päästäkseen. Sen vuoksi täytyi Pyhän Hengen kirkastaa hänet ei ainoastaan Daavidin vaan myöskin Jumalan Pojaksi, joka ylösnousemisen jälkeen tapahtuikin.

Tässä tilaisuudessa ei hän asiata laveasti selitä, vaan viittaa ainoastaan siihen, kuinka Daavid Ps. 110: 1 kutsuu häntä herraksensa; **jos siis Daavid kutsuu häntä herraksi, kuinka hän on hänen poikansa?** Sopimatonta ja luonnon vastaista on, että joku isä sanoo poikaansa herrakseen, jonka alamainen ja palvelija hän muka olisi. Nyt sanoo Daavid Kristusta herrakseen ja sellaiseksi herraksi, jolle Jumala itse sanoo: **Istu minun oikialle kädelleni**, se on: ole kaltaiseni, tunnettu ja palveltu oikeana ja totisena Jumalana. Sillä ei kenenkään muun sovi istua Jumalan istuimella eikä hänen oikealla kädellään. Onhan hän niin kiiwas, ettei anna kenenkään muun kuin hänen vertaisensa istua, kuten hän profeetta Jes. 48: 11 sanoo: **En minä anna kunniatani toiselle.** Jos hän nyt tekee Kristuksen vertaisekseen, täytyy hänen olla kaikkia luotuja suuremman. – Hän siis asettaa heille korkean kysymyksen, mutta jättää asian silleen, sillä he eivät kuitenkaan olisi sitä ymmärtäneet eikä vielä olisi ollut aikakaan sellaista julkisesti selittää.

Mutta, kuten toinen uskonkappale opettaa, tarkoitus on tämä: Kristus on sekä Daavidin

oikea luonnollinen poika, hänen lihaansa ja vertansa, että myöskin Daavidin Herra, jota tämän itse täytyy palvella ja pitää Jumalanaan. Heille oli mahdotonta sovittaa yhteen, ja vieläkin on ihmisjärjen mahdotonta ilman Pyhän Hengen ilmoitusta ymmärtää, kuinka nuo kaksi saattavat yht'aikaa olla yhdessä Kristuksessa, nimittäin että hän on totinen Daavidin siemen ja samalla luonnostaan Jumalan poika.

Tähän nyt Kristus viittaa opettaakseen, ettei siinä ole kyllä, että meillä laki on, sillä se osoittaa ainoastaan mistä tilasta me olemme langenneet. Ken jälleen tahtoo siihen päästä ja tulla uudistetuksi, hänen täytyy tulla siihen Kristuksen tuntemisen kautta, joka tosin on syntynyt Daavidista ja on hänen vertansa ja lihaansa, mutta joka kuitenkin ei ole syntynyt synnissä, kuten Daavid ja kaikki ihmiset. Hän on siinnyt ilman miestä neitseen puhtaista ja Pyhän Hengen pyhittämistä veri-

pisaroista, jotta hän olisi syntynyt pelkäksi ja puhtaaksi ihmiseksi ilman mitään syntiä.

Hän on ainoa ihminen, joka on voinut pitää ja täyttää lain, ollen kaikkein muitten ihmisten kaltainen luonnon puolesta, ei kuitenkaan saman velan alainen, vaan vapaa synnistä ja Jumalan vihasta. Hänen on täytynyt asuta puolestamme Jumalan eteen ja olla meidän peitteemme, verhomme ja emäkanamme, jonka alla meillä on syntein anteeksi antamus ja pelastus Jumalan vihasta ja helvetistä. Ja lisäksi vielä antaa hän meille Pyhän Hengen, että me häntä seuraten alkaisimme täällä tukeuttaa ja kuolettaa syntiä, kunnes pääsemme hänen luokseen ja tulemme hänen kaltaisikseen, synnittömiksi ja täydellisesti vanhurskaiksi. Senhän vuoksi hän on kuolleista nousut ylös ja asetettu Isän oikealle kädelle, että hän synnin, kuoleman ja helvetin kokonaan hävittäisi ja poistaisi ja saattaisi meidätkin uuteen ijankaikkiseen vanhurskauteen ja ijankaikkiseen elämään. Amen.